



ren Artikuluak delakoa, onhartzten da, eta hor, batasun lo-
varrien gaintetik nabari da demokrazia gordetzeko desirkun-
de hori. Konstituzioak aristokrazia kutsua badu ere, bene-
tan iraultza demokratikoa izan dela Amerikakoa, dio Gode-
shot historialariak.

Estatu Batuak eta askatasunak.

Aurten Estatu Batuentzat bi gertakizun dira nagusi;
Independentziaren bigarren ehunurteburua eta Lehendakari-
aren hauteskundeak. Biak direla eta, artikuluak, komen-
tarioak eta hango ospakizunak eurrez barreiatuko dira
mundu zabalean.

Ameriketatik munduan zehar hori hedatzen denean,
hala ere, gaitzerdi, pentsatuko du norbaitek. Txarrago baita
CIA edo bonbak barreiatzea. Eta hementxe ukitzen dugu
hain zuzen ere gaitzaren bibotza. Nola liteke, izan ere, de-
mokraziaren herriak hain demokrazia gutirekin jokatzea?
Anaitasuna, berdintasuna, askatasuna defendatzen omen
duen nazioak nola egin lezakeen VietNamekoa, Txilekoa,

agerienak bakarrik aipatzearren?.

Klasikoa da jadanik esatea, bi neurriekin jokatzten
duela Ipar Amerikak: bata banerako, eta bestea kanporako.
Demokrazia formalaren barruan, ba dirudi askatasunek ba
dutela han lekurik. Watergate aipatzen da holako kasuan,
prentsaren askatasuna eta indarra adierazi nahian. Eta egia
da, eta holakorik ere ezagutzen ez dugunontzat, gauza han-
dia.

Baina, Estatu Batuen bigarren aurpegi hori, kanpo-
rako hori, ikaragarri itsusia da, CIAk, Pinochet-ek, Indotxi-
nako eta bereziki VietNameko bonbek itsustua, betiere
munduko eskuidarrenen ispiluan agertzen dena da. Hori
ote "pax americana"?

Ezer opatzerik bagenu, iturrietara itzultzea opatuko
genieke guk Estatu Batuei. Zaputz dezala oraingo politika
inperialista, eta askatasuna hezurramitzen duten indarren
alde has dadila Adams eta "Askatasunaren semeek" eta gai-
nerontzeko amerikar nazioaren gurasoek egin zutenaren an-
tzera.

joan larrinaga

HEGOAFRIKA
**GEURE
HIZKUNTZA
ALA HIL !**

Hizkuntza bat hiltzea Herri bat hiltzea dela
ohartu dira Soweto-ko bizilagunak, eta norbere herri-
ria hiltzean norberarentzat bizitzeko ingurunetik
ez dagoela.

"Zanpatzailearen hizkuntza EZ" esanez, kale-
ratu dira Hegoafrikako jendeak, eta bi egunetan
128 hila gelditu dira, eta milatik gora zaurtuak.
Ekaineko 16an hasi ziren Soweto herrian kaleko
asaldapenak, Vorster jaunaren Gobernu arrazistak
"Afrikaans" hizkuntza eskolan ikastera behartu di-
tuztelako.

Hizkuntza asko dago Hegoafrikan; eta afri-
kaans delakoa ez da, holandesaren eta Afrikako
hizkuntzen arteko batasun moduko bat besterik.
Vorster-ek, berriz, hizkuntza horretzat baliatu nahi
du, bere politika arrazista aurrera bultzatzeko.

Hegoafrikako politika arrazistak 66 urte dara-
matza. Alderdi Nazionalistak, Vorster-enak, berriz,
28 urte daramatza agintean. Beste bi alderdi ere ba
dira: Batasunaren Alderdia eta Alderdi Progresista
hauek "apartheid" politikaren kontrakoak dira,
baina ez dute indarrrik Parlamentuan.

Lau gizatalde dira Hegoafrikan: Beltzak
(15.000.000); mestizoak (2.000.000); asiarrak edo
indioak (600.000); europarrak (3.700.000). Apar-
theid politikaren arauera eropar gutiengoak agin-
tzen du erabat Hegoafrikan, beste guztiei beren es-
kubide oinharrikoenak ukatuz.

Soweto asaldapenen ondoren, beste protesta
handirik ere izan da, bestelako arrazoiengatik ere;
baina hizkuntzarenatik hasi ziren burrukek 128
hil utzi dituzte bazterrean. Orain hamasei urte,
Shaperville-n gertatu zen beste horrelako asaldapen
baten ondorioz, 69 lagun izan ziren polizia-
ren eskuetan hilak. Oraingoan ia bi halako.
Munduan protestarik eta jantzi urratzerik izan da.
Baina nekez hartzen dituzte Estatuak neurri gogo-
rrak, munduko errejimen arrazisten honen kontra.

Honako hau idazten dudanetik bi egunetara
Kissinger jauna Vorster lehen ministruarekin elkar-
tuko da. Vorster-ek argitu beharko du bere polizi-
aren jokabidea, beltz haserretuen kontra. Baina hor-
tik aurrera ez da pentsatzeko Kissinger-ek neurri
gogorragoak hartuko dituenik.

Dena dela, Hegoafrikaren eta Rhodesiaren
egoera gero eta larriagoa gertatzen da, Angola eta
Mozambique askatu ziren ondoren. Eta beraien ba-
kartate politikoa handiago eta mingarriago izango
dute, Afrikako beste Estatuak aldetik.

Hegoafrikako beltzentzat, norbere herriaren
hizkuntzaren salbazioak balio ditu 128 hil.

Paulo Agirrebaltzategi